

SZÖVEGÉRTÉS**Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a feltett kérdésekre!**

Lotz János támogatói

A bonyhádi diákevek emlékét őrző világhírű nyelvész a gimnáziumi osztályfőnökeről a következőket írta: „A nyelvészet iránti érdeklődést Hajas Béla ébresztette fel bennem.” Stockholmi egyetemi tanárrá történő kinevezésekor azonnal Bonyhádra gondolt, ahol az akkor még nélkülszó fiú ingyen tanulhatott szorgalmának köszönhetően. A szegény sorsú gimnazisták ingyenes tankönyvhasználata érdekében nagy összeggel támogatta az iskola könyvtárát.

Sok út volt nyitva az ifjú Lotz János előtt, aki 23 éves korára sokoldalú tudásra tett szert. Kosztolányi Dezső magántitkáraként az irodalmi életben olyan gyakorlatot szerzett, ami később többször is hasznára vált. A nagy költő javaslatára foglalkozott verstani kérdésekkel is. Amellett, hogy nagy hatású tanárként, eredeti gondolkodású kutatóként ismerték, híres volt kiváló szervezőtehetségéről, amelyet már fiatalon kamatoztatott.

Svédországban kibontakozó karrierjét beárnyékolta egyetemi tanárának, Gombocz Zoltánnak 1935-ben bekövetkezett halála. Gombocz Zoltán, aki életének utolsó évtizedében az Eötvös Collegium igazgatója volt, a budapesti egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének vezető professzoraként nagy hatást gyakorolt az egyetemi ifjúságra a nyelvről vallott akkor forradalmian új felfogásával. Hirtelen halála miatt Lotz János filozófiából kényszerült doktorálni, és *A történelmi világkép – Az ember az időben* című munkáját nem nyelvészetből készítette el. Ennek ellenére nem lett sem filozófus, sem történész.

Feladatok

- 1. Írd ki a szövegből azokat a részleteket, amelyek bizonyítják Lotz János alábbi tulajdonságait!** **5/**

nagylelkű: **nagy összeggel támogatta az iskola könyvtárát**

igyekvő: **ingyen tanulhatott szorgalmának köszönhetően vagy olyan gyakorlatot szerzett, ami később többször is hasznára vált**

széles látókörű: **sokoldalú tudásra tett szert**

szereti a nyelvészetet: **nyelvészet iránti érdeklődést Hajas Béla ébresztette fel bennem és nagy hatást gyakorolt az egyetemi ifjúságra a nyelvről vallott akkor forradalmian új felfogásával**

- 2. Igaz vagy hamis az állítás?** **2/**

a) Hajas Béla arra ösztönözte, hogy majd adakozzon az iskolai könyvtár részére. **Hamis**

b) Első magas fizetést biztosító állásának megszerzésekor rögtön adományt küldött volt iskolájába. **Igaz**

3. Töltsd ki a táblázatot a szövegből származó adatokkal!**7/**

Intézmények, amelyekhez kötődik Lotz	Lotz János foglalkozása, munkakörei
bonyhádi gimnázium	egyetemi tanár
budapesti egyetem	magántitkár
stockholmi egyetem	kutató
<i>(esetleg Eötvös Collegium, de nem a szöveg alapján)</i>	nyelvész

4. Mit jelentenek a következő szavak? Írj melléjük a szövegből egy másik rokon értelmű szót vagy kifejezést!**3/**nélkülöző: *szegény sorsú*Bonyhádra gondolt: *bonyhádi diákévek emlékét őrző*23 éves korára: *ifjú vagy fiatalon***5. A szövegből egy mondatot emeltünk ki, amelyből hiányoznak szavak. Helyettesíts be más, hasonló értelmű szavakat, amelyekkel ugyanaz lesz a jelentése a mondatnak!****3/**

Amellett, hogy népszerű _____ (nagy hatású) tanárként, eredeti gondolkodású kutatóként ismerték, híres volt nagyszerű (kiváló) szervezőtehetségéről, amelyet már fiatalon alkalmazott (kamatoztatott).

Helyesírási feladatok megoldása**1. Pótold a hiányzó j vagy ly betűket az alábbi mondatokban! 10/**

A bagoly álmát megbolygatta egy kopácsoló harkály.

Éjszaka a róka rejtkehelyén fürjekről álmodott.

A vizálykodó pulykák mellett méltóságteljesen lépkedett el a páva.

2. Melyik szót választottuk el helyesen? Karikázd be a betűjelét! 5/a) bronz-ot b) ház-ak c) **kert-ben**

- a) mad-zag **b) bo-dza** c) band-zsa
a) zöl-dség b) bi-zot-tság **c) mesz-sze**
a) poggy-ász **b) cent-rum** c) a-sszony
a) Me-xi-kó b) lo-pód-zott c) pénz-ért

3. Alkoss mondatokat az alábbi szópárokkal a jelentéskülönbség érzékeltetésére! (A szavakat toldalékolhatod, és igekötőt is kapcsolhatsz hozzájuk!) 10/

bilincsel-bilinccsel

rugó-rúgó

elől-elől

foglya-fogja

had-hadd

4. Írd le helyesen tagolva az alábbi mondatokat! 5/

Pista meg tudta oldani a feladatot.

Juli megtudta a feladvány megfejtését. Vagy: Juli meg tudta a feladvány megfejtését.

Fel kell vened a sapkátat.

Átfogja a fa törzsét.

Le fogja ejteni a vázát.

5. Pótold a felszólító módú igékben a hiányzó betűket! 10/

A tanító néni így inti a negyedikeseket:

Pakolj^latok elő mindent a táskátokból!

Olvassátok el az első feladatot!

Radíroz^zátok ki a hibásan írt szavakat!

Tartózkodj^datok sokat a szabadban!

Az udvaron ne szemetelj^tetek!

Hugó, evés előtt te is moss^s kezét!

Ne hagyjátok égve a lámpát!

Viki, te is állj be a sorba!

Zoli, segíts Ferinek!

Rozi, mindig mondd meg az igazat!

6. Az alábbi szósor szavai között összesen 10 hibásan írt található! Húzd alá őket, majd írd le a vonalra helyesen! 10/

többség	<u>higyj</u>	Magyar Televízió	egyenként	ásít
<u>dícséret</u>	agancs	erkély	<u>cirmi</u>	
ujjong				
<u>tavaj</u>	Duna	<u>bakkancs</u>	<u>kissebb</u>	
zöldell				
Opel	<u>Amerikai</u>	muszáj	<u>ígér</u>	
<u>hallgatag</u>				
Riska	bűnös	Afrika	<u>petrezsejem</u>	
jómódú				

higgy, dícséret, Cirmi, tavaly, bakancs, kisebb, amerikai, ígér, hallgatag, petrezselyem

7. Melyik szó van előbb a betűrendben? Húzd alá! 5/

vadas – vadász

kell – keletlen

kerek – kerék

magasít – magasabb

duda – dzsúdó

8. Húzd át vízszintes vonallal a helytelen szóalakot! 5/

~~börönd~~/börönd

büntetés/~~bűntetés~~

~~szines~~/színes

~~gyűjtemény~~/gyűjtemény

~~hugoeskám~~/húgocskám

Összesen 60 pont

Elért pontszám: _____ pont